AJÁNLÁSOK

BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG AJÁNLÁSA

(2008. május 6.)

a közérdeklődésre számot tartó jogalanyokat könyvvizsgáló jog szerinti könyvvizsgálók és könyvvizsgáló cégek külső minőségbiztosításáról

(az értesítés a C(2008) 1721. számú dokumentummal történt)

(2008/362/EK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 211. cikkére,

mivel:

(1) A könyvvizsgálat magas színvonalának biztosítása szempontjából alapvető jelentőséggel bír a jog szerinti könyvvizsgálat külső minőségbiztosítása. Növeli a közzétett pénzügyi információk hitelességét, és nagyobb védelmet biztosít a részvényesek, a befektetők, a hitelezők és a többi érintett fél számára. Minden külső minőségbiztosítási rendszernek objektívnek és a könyvvizsgálói szakmától függetlennek kell lennie.

(2) Az Európai Parlament és a Tanács 2006/43/EK irányelve [1] (2006. május 17.) az éves és összevont (konszolidált) éves beszámolók jog szerinti könyvvizsgálatáról, a 78/660/EGK és a 83/349/EGK tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 84/253/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről magas minőségi követelményeket állapít meg a jog szerinti könyvvizsgálók és könyvvizsgáló cégek minőségbiztosítására vonatkozóan. Az irányelv beépíti a Bizottság 2000. november 15-i 2001/256/EK – „A jog szerinti könyvvizsgálat Európai Unióbeli minőségbiztosítása: minimumkövetelmények" című – ajánlásának [2] néhány ötletét.

(3) Mindazonáltal a hivatkozott ajánlás egyes, a közérdeklődésre számot tartó jogalanyok jog szerinti könyvvizsgálatára vonatkozó részei az ilyen vizsgálatokhoz kapcsolódó, a könyvvizsgálói szakmától független és nem a praktizáló könyvvizsgálók által elvégzett minőségbiztosítási ellenőrzéseken alapuló külső minőségbiztosítási rendszerek bevezetésére irányuló közelmúltbeli nemzetközi fejlemények és tendenciák fényében meghaladottá váltak.

(4) A 2006/43/EK irányelvben megállapított kritériumok még mindig jelentős eltéréseket tesznek lehetővé abban a tekintetben, hogy a jog szerinti könyvvizsgálók és könyvvizsgáló cégek vonatkozásában milyen külső minőségbiztosítási rendszert kell működtetni. El kell kerülni, hogy az érintett felek másképp értelmezzék jog szerinti könyvvizsgálók és könyvvizsgáló cégek által elvégzett könyvvizsgálat minőségét a különböző tagállamokban, különös tekintettel a 2006/43/EK irányelv 34. cikkére. A 2006/43/EK irányelv ösztönzi továbbá a tagállamok közfelügyeleti rendszereit, hogy találjanak valamilyen koordinált megközelítést a minőségbiztosítási ellenőrzések lefolytatásához.

(5) A közérdeklődésre számot tartó jogalanyok könyvvizsgálata tekintetében különösen fontos a tagállamok közötti együttműködés. Az ilyen jogalanyoknál könyvvizsgálatot folytató jog szerinti könyvvizsgálók és könyvvizsgáló cégek minőségbiztosítási rendszeréhez további iránymutatást kell adni. Helyénvaló tehát egy új ajánlás kidolgozása, amely a 2001/256/EK ajánláshoz képest jobban megfelel a jelenlegi helyzetnek, és amely figyelembe veszi az új nemzetközi irányvonalakat, valamint az egyes tagállamok egyedi szükségleteit. Ugyanakkor nincs szükség részletes útmutatás kidolgozására azon jog szerinti könyvvizsgálók és könyvvizsgáló cégek minőségbiztosítási rendszerének vonatkozásában, amelyek nem közérdeklődésre számot tartó jogalanyok könyvvizsgálatát végzik.

[1] HL L 157., 2006.6.9., 87. o. A 2008/30/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 81., 2008.3.20., 53. o.) módosított irányelv.

[2] HL L 91., 2001.3.31., 91. o.

(6) Az ellenőrzéseknek hozzá kell járulniuk a jog szerinti könyvvizsgáló vagy könyvvizsgáló cég által elvégzett könyvvizsgálat minőségének javításához, rendszeresnek és megelőző jellegűnek kell lenniük. Az ellenőrzések célja a jog szerinti könyvvizsgálat, ezen keresztül a pénzügyi piacok iránti bizalom megteremtése és fenntartása kell, hogy legyen. Ezen ajánlás nem vonatkozik tehát a törvények és rendeletek esetleges megsértésével kapcsolatos eseti jellegű vizsgálatokra.

(7) A Közösségek területén elvégzett könyvvizsgálatok minőségének javítása érdekében a független közfelügyeleti szerveknek aktívabb szerepet kell vállalniuk a könyvvizsgáló cégek ellenőrzésében. Iránymutatást kell adni az ellenőrzési rendszer függetlenségével kapcsolatban. Az ellenőrzések elvégzésével kapcsolatban tisztázni kell a közfelügyeleti hatóságok, a szakmai szervezetek és egyéb érintett szervek, valamint a szakértők lehetséges szerepköreit. Tisztázni kell továbbá a minőségbiztosítási rendszer finanszírozásának kérdéseit is.

(8) A 2006/43/EK irányelv 43. cikke előírja, hogy a minőségbiztosítási ellenőrzést legalább háromévente el kell végezni azon jog szerinti könyvvizsgálók és könyvvizsgáló cégek vonatkozásában, amelyek közérdeklődésre számot tartó jogalanyok könyvvizsgálatát végzik. A közfelügyeleti rendszer számára nehézséget okozhat, hogy elegendő számú ellenőrt vegyen fel a minden egyes ellenőrzésnél lefolytatandó helyszíni vizsgálatokhoz. Ezért lehetővé kell tenni, hogy bizonyos feltételek teljesülése esetén a helyszíni vizsgálatokon olyan szakértők is részt vegyenek, akik egyébként nem ellenőrök.

(9) Annak biztosítása érdekében, hogy az ellenőrzésről készült végleges jelentésben foglaltakat a jog szerinti könyvvizsgáló vagy könyvvizsgáló cég betartsa és hogy a jelentés elegendő támpontot nyújtson a jelzett problémák jövőbeli kiküszöböléséhez, az ellenőröknek és a jog szerinti könyvvizsgálónak, illetve könyvvizsgáló cégnek hatékony kommunikációt kell folytatniuk egymással, mind a végleges jelentés elfogadását megelőző, mind a nyomonkövetési időszakban.

(10) A minőségbiztosítási rendszer megbízhatóságának és a Közösségen belüli összehasonlíthatóságnak a növelése érdekében az ellenőrzések átfogó eredményeiről készített éves jelentésnek tartalmaznia kell a teljesítményre vonatkozó azon legfontosabb információkat, amelyek alapján mind a felhasznált erőforrásoknak, mind a minőségbiztosítási rendszer hatékonyságának és eredményességének az értékelése lehetségessé válik.

(11) Az új nemzetközi fejlemények, és különösen az érintett szerveknek és szakértőknek az ellenőrzésekbe való bekapcsolódása tükrében a Bizottság 2011-ben újra kívánja értékelni a helyzetet,

AJÁNLJA:

Tárgy

(1) Ez az ajánlás útmutatóként szolgál a közérdeklődésre számot tartó jogalanyok könyvvizsgálatát végző jog szerinti könyvvizsgálók és könyvvizsgáló cégek független minőségbiztosítási rendszerének kialakításához, összhangban a 2006/43/EK irányelv 29. és 43. cikkével.

(2) Amennyiben egy tagállam a 2006/43/EK irányelv 39. cikkével összhangban mentesíti egyes közérdeklődésre számot tartó jogalanyait, úgy a tagállamnak mentesítenie kell e jogalanyokat az ezen ajánlás alapján meghozott intézkedések hatálya alól is.

Fogalommeghatározások

(3) A 2006/43/EK irányelv 2. cikkében meghatározott fogalmak alkalmazandóak ezen ajánlásra is. Ezen ajánlás vonatkozásában az alábbi további meghatározások alkalmazandók:

a) „közfelügyeleti hatóság” a 2006/43/EK irányelv 2. cikkének (10) bekezdése szerinti illetékes hatóság, amely egy, az említett irányelv 32. cikkében meghatározott elvek alapján működő közfelügyeleti rendszert képvisel;

b) „ellenőr” ellenőrzést végző személy, aki megfelel a 2006/43/EK irányelv 29. cikke (1) bekezdése első albekezdésének d) pontjában meghatározott követelményeknek, és valamely olyan közfelügyeleti hatóság vagy más érintett szerv foglalkoztatja, amelyhez az ellenőrzés elvégzésének feladatát rendelték;

c) „ellenőrzés” a jog szerinti könyvvizsgálók és könyvvizsgáló cégek minőségbiztosítási ellenőrzését jelenti, amely ellenőrzést egy ellenőr vezet, és amely nem minősül a 2006/43/EK irányelv 32. cikkének (5) bekezdése szerinti vizsgálatnak;

d) „szakértő” olyan természetes személy, aki a pénzügyi piacok, a pénzügyi beszámolás, a könyvvizsgálat tekintetében vagy az ellenőrzésekhez kapcsolódó egyéb releváns területen megfelelő tapasztalattal rendelkezik, ideértve a gyakorló, jog szerinti könyvvizsgálókat is.

A minőségbiztosítási rendszer független jellege

(4) A közfelügyeleti hatóságnak kell a végső felelősséget vállalnia a közérdeklődésre számot tartó jogalanyokat könyvvizsgáló jog szerinti könyvvizsgálók és könyvvizsgáló cégek külső minőségbiztosítási rendszeréért. A tagállamok közfelügyeleti hatóságként nem jelölhetnek ki olyan szervezetet vagy szervet, amely kötődik a könyvviteli vagy könyvvizsgálói szakmához.

(5) A közérdeklődésre számot tartó jogalanyokat könyvvizsgáló jog szerinti könyvvizsgálóknál és könyvvizsgáló cégeknél vagy csak kizárólagosan a közfelügyeleti hatóság, vagy a 6. ponttal összhangban a közfelügyeleti hatóság valamely másik érintett szervvel együtt folytathat ellenőrzéseket.

(6) Lehetővé kell tenni az ellenőrzések elvégzésével kapcsolatos feladatok átruházását valamely másik erre alkalmas szerv részére feltéve, hogy e szervnek a közfelügyeleti hatóság irányába történő elszámoltathatósága biztosított, és hogy a közfelügyeleti hatóság legalább az alábbiakért felelős marad:

a) az ellenőrzési módszertanok jóváhagyása, illetve a közfelügyeleti hatóság által indokoltnak tartott esetekben azok módosítása, ideértve a nyomonkövetési kézikönyveket, a jelentéstételi módszertanokat és az időszaki ellenőrzési programokat is;

b) az ellenőrzési és nyomonkövetési jelentések jóváhagyása, illetve a közfelügyeleti hatóság által indokoltnak tartott esetekben azok módosítása;

c) az egyes ellenőrzéseket végző ellenőrök kijelölésének jóváhagyása, illetve a közfelügyeleti hatóság által indokoltnak tartott esetekben az ellenőrök kijelölése;

d) bármilyen formájú ajánlások és utasítások kiadása a feladatokkal megbízott szerv részére.

(7) A közfelügyeleti hatóság részére biztosítani kell az ellenőrzésekben való részvétel, az ellenőrzéssel kapcsolatos anyagokhoz, a könyvvizsgálat munkaanyagaihoz és az egyéb vonatkozó dokumentumokhoz való hozzáférés jogát.

(8) A minőségbiztosítási rendszer finanszírozásával kapcsolatos semmilyen megállapodás – ideértve a finanszírozás mértékére és a pénzügyi ellenőrzésre vonatkozókat is – sem lehet olyan személyek vagy szervezetek jóváhagyásának, illetve vétójogának a függvénye, amelyek képviselői vagy bármilyen más módon kapcsolatban állnak a könyvviteli, illetve a könyvvizsgálói szakmával, vagy valamely könyvvizsgáló céggel. A finanszírozás mértékének lehetővé kell tennie azt, hogy a közfelügyeleti hatóság elegendő számú munkatárssal rendelkezzen a 6. és 7. pont végrehajtásához.

(9) Amennyiben a minőségbiztosítási rendszerhez szükséges források az ellenőrzések hatálya alá tartozó jog szerinti könyvvizsgálók vagy könyvvizsgáló cégek által fizetett díjakból és hozzájárulásokból származnak, úgy elő kell írni ezek kötelező, rendszeres és teljes körű megfizetését.

Az ellenőrzések független jellege

(10) A közfelügyeleti hatóságnak biztosítania kell, hogy a személyzet – ideértve az ellenőröket és az ellenőrzési rendszer vezetőit is – függetlenségével és pártatlanságával kapcsolatos megfelelő szempontok és eljárások hatékonyan működjenek.

(11) Gyakorló könyvvizsgáló vagy olyan személy, akit jog szerinti könyvvizsgáló vagy könyvvizsgáló cég foglalkoztat, vagy vele más módon kapcsolatban áll, nem tevékenykedhet ellenőrként.

(12) Az adott személy a partneri vagy munkavállalói viszonyának, illetve egyéb fennálló kapcsolatának megszűnésétől számított legalább két évig nem vehet részt ellenőrként olyan jog szerinti könyvvizsgáló vagy könyvvizsgáló cég ellenőrzésében, amelynek partnere vagy alkalmazottja volt, illetve azzal más módon kapcsolatba került.

(13) Az ellenőröknek nyilatkozniuk kell arról, hogy köztük és az ellenőrzés alá vont jog szerinti könyvvizsgáló vagy könyvvizsgáló cég között nem áll fenn összeférhetetlenség. A hamis vagy nem teljes értékű nyilatkozatot tevő ellenőröket ki kell zárni az ellenőrzések végzéséből, és velük szemben hatékony, arányos és visszatartó erejű büntetést kell alkalmazni.

(14) Az ellenőrök az ellenőrzésekkel kapcsolatban kizárólag a közfelügyeleti hatóságtól vagy az ellenőrzésekkel megbízott szervtől részesülhetnek javadalmazásban. Az ellenőrök semmilyen javadalmazást nem kaphatnak az ellenőrzés alá vont jog szerinti könyvvizsgálótól, könyvvizsgáló cégtől vagy ezek szervezeteitől.

(15) Amennyiben a közfelügyeleti hatóság úgy ítéli meg, hogy egy adott ellenőrzés szakszerű lebonyolításához különleges szakértelem bevonása szükséges, úgy az ellenőrök munkáját szakértők segíthetik. E szakértőknek egy ellenőr közvetlen irányítása alatt kell dolgozniuk, és eleget kell tenniük a 10., és a 12–14. pontban foglalt követelményeknek.

Módszertani útmutató az ellenőrzések lebonyolításához

(16) Amikor egy tagállamban a helyszíni ellenőrzések elvégzéséhez ideiglenesen nem áll rendelkezésre elegendő számú ellenőr, a közfelügyeleti hatóságnak rendelkeznie kell azzal a lehetőséggel, hogy szakértőket bízzon meg a helyszíni ellenőrzések lefolytatásával feltéve, hogy az érintett szakértők megfelelnek a 2006/43/EK irányelv 29. cikke (1) bekezdése első albekezdésének d) pontjában meghatározott követelményeknek, teljes felelősséggel tartoznak a közfelügyeleti hatóságnak, és a szóban forgó jog szerinti könyvvizsgálónál vagy könyvvizsgáló cégnél legalább hatévente ellenőrök végzik el a helyszíni vizsgálatokat.

(17) Az ellenőrzéseknek az alábbiakra kell kiterjedniük:

a) a könyvvizsgáló cég belső minőségellenőrzési rendszerének felépítéséről készített értékelés;

b) az eljárások megfelelőségének megállapítására alkalmas teszt és a közérdeklődésre számot tartó jogalanyok könyvvizsgálati anyagainak ellenőrzése a belső minőségellenőrzési rendszerek eredményességének igazolása céljából;

(c) az a) és a b) pont szerinti ellenőrzési megállapítások függvényében a jog szerinti könyvvizsgáló vagy könyvvizsgáló cég által közzétett, a 2006/43/EK irányelv 40. cikke alapján készített legfrissebb átláthatósági jelentésről készült értékelés.

(18) A jog szerinti könyvvizsgáló vagy könyvvizsgáló cég belső ellenőrzési politikájának és eljárásainak legalább az alábbi elemeit meg kell vizsgálni:

a) a jog szerinti könyvvizsgáló vagy könyvvizsgáló cég megfelelését az érvényben lévő könyvvizsgálati és minőségellenőrzési standardoknak, illetve az etikai és függetlenségi követelményeknek – ideértve a 2006/43/EK irányelv IV. fejezetében és a 42. cikkében szereplőket, továbbá az érintett tagállam vonatkozó törvényeit, rendeleteit és igazgatási előírásait is;

b) a felhasznált erőforrások mennyiségét és minőségét, ideértve a 2006/43/EK irányelv 13. cikkében a folyamatos képzéssel kapcsolatban megállapított követelményeknek való megfelelést is;

c) a könyvvizsgálói díjakkal kapcsolatban a 2006/43/EK irányelv 25. cikkében meghatározott követelményeknek való megfelelést.

(19) A megfelelőség vizsgálatához a könyvvizsgálati anyagoknak legalább egy meghatározó részét a jog szerinti könyvvizsgálat helytelen elvégzésére vonatkozó kockázatelemzés alapján kell kiválasztani.

Az ellenőrzések eredménye

(20) Az ajánlások alapjául szolgáló ellenőrzési megállapításokról és következtetésekről – ideértve az átláthatósági jelentésre vonatkozókat is – az ellenőrzési jelentés lezárása előtt megfelelő módon tájékoztatni kell a jog szerinti könyvvizsgálót vagy könyvvizsgáló céget, illetve meg kell vele vitatni azokat. A jog szerinti könyvvizsgáló vagy könyvvizsgáló cég részére az ellenőrzési jelentés kiadásától számított legfeljebb 12 hónapos határidőt kell biztosítani a könyvvizsgáló cég belső minőségellenőrzési rendszerére vonatkozó ajánlások alapján hozandó intézkedések megtételére. Amennyiben az ellenőrzés alá vont jog szerinti könyvvizsgáló vagy könyvvizsgáló cég nem követte megfelelően az ajánlásokat, úgy a közfelügyeleti hatóságnak közzé kell tennie a belső minőségellenőrzési rendszerben talált legfőbb hiányosságokat.

(21) A közfelügyeleti hatóságnak rendelkeznie kell az érintett tagállam nemzeti jogával összhangban azzal a jogosítvánnyal, hogy a jog szerinti könyvvizsgálókkal és könyvvizsgáló cégekkel szemben fegyelmi intézkedéseket hozzon, vagy pénzbüntetést szabjon ki.

(22) A közfelügyeleti hatóságnak időben és megfelelő módon legalább tájékoztatnia kell a nyilvánosságot a jog szerinti könyvvizsgálókkal és könyvvizsgáló cégekkel szemben a jog szerinti könyvvizsgálat elvégzésével kapcsolatban hozott fegyelmi intézkedésekről és a kiszabott pénzbüntetésekről. A közfelügyeleti hatóságnak meg kell jelölnie az érintett jog szerinti könyvvizsgálót vagy könyvvizsgáló céget, és le kell írnia az intézkedések vagy pénzbüntetések alapjául szolgáló főbb hiányosságokat.

(23) Azokban az esetekben, ahol az ellenőrzés során megállapították, hogy a jog szerinti könyvvizsgáló vagy könyvvizsgáló cég által a 2006/43/EK irányelv 40. cikkével összhangban közzétett átláthatósági jelentés jelentős mértékben félrevezető információkat tartalmaz – ideértve a könyvvizsgáló cég belső minőségellenőrzési rendszerének hatékonyságára vonatkozó információkat is – a felügyeleti hatóságnak biztosítania kell, hogy az átláthatósági jelentést haladéktalanul megfelelően javítják.

A minőségbiztosítási rendszer átfogó eredményeinek átláthatósága

(24) A közfelügyeleti hatóságoknak évente jelentést kell készíteniük a minőségbiztosítási rendszer átfogó eredményeiről. A jelentésben szerepelnie kell a megfogalmazott ajánlásokra, az ajánlások nyomon követésére, továbbá a meghozott intézkedésekre és a kiszabott pénzbüntetésekre vonatkozó információknak. A jelentésben számszerűsített információkat és alapvető teljesítménymutatókat kell szerepeltetni a pénzügyi forrásokra és a személyi állományra, valamint a minőségbiztosítási rendszer hatékonyságára és eredményességére vonatkozóan is.

Nyomon követés

(25) A tagállamok felkérést kapnak arra, hogy az ezen ajánlás alapján hozott intézkedéseikről 2009. május 6-ig tájékoztassák a Bizottságot.

Címzettek

(26) Ennek az ajánlásnak a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 2008. május 6-án.

a Bizottság részéről
Charlie McCREEVY
a Bizottság tagja